

Aan: Algemeen bestuur

Van: Annette de Boer

Datum: 23 maart 2026

Impact coalitieakkoord voor GGD

Op 30 januari 2026 is het coalitieakkoord 'Aan de slag - Bouwen aan een beter Nederland' van D66, VVD en CDA gepresenteerd. Uit het akkoord blijkt dat de partijen voornamelijk willen investering in wonen en defensie, terwijl er fors wordt bezuinigd op het sociale domein en de zorg. Belangrijkste elementen voor de GGD zijn dat de drie partijen willen bouwen aan de gezondste generatie ooit en willen investeren in preventie en welzijn. Tegelijkertijd mist de inzet op pandemische paraatheid na 2028 en de rol van gezondheid voor een weerbare samenleving.

Aanvullend op het coalitieakkoord heeft de minister van VWS op 10 maart 2026 in de 'Beleidsreactie advies Gezondheidsraad over COVID-19 vaccinatie 2026-2027' de kamer geïnformeerd dat de vaccinatieronde in het najaar van 2026 kan worden uitgevoerd voor de doelgroep 70+ maar dat voor de vaccinatieronde in 2027 (nog) geen financiering beschikbaar is. Een besluit over de uitvoering van deze ronde volgt op een later tijdstip in de reguliere besluitvormingsmomenten in de begrotingscyclus. De voorbereidingen voor de uitvoering in 2027, o.a. de aanschaf van vaccins zouden al in 2026 getroffen moeten worden.

De bezuinigingsmaatregelen maken dat de infectieziektebestrijding in Nederland wordt afgebroken en we daarmee in Nederland onvoldoende weerbaar zijn.

Analyse coalitieakkoord in meer detail

In aanvulling hebben de volgende aspecten van het coalitieakkoord impact op publieke gezondheid, op lokaal en regionaal gezondheidsbeleid en mogelijk op de taken van de GGD.

De gezonde samenleving

D66, CDA en VVD geven in het nieuwe coalitieakkoord aan dat ze willen bouwen aan de gezondste generatie ooit en met een gezonde leefomgeving en een stevige sociale basis mensen willen helpen om langer gezond te blijven. De partijen presenteren de volgende maatregelen:

- Ongezonde keuzes worden onaantrekkelijker gemaakt; een deel van de opbrengsten wordt ingezet voor gezondheidsverbetering. Per 2030 wordt er een heffing op basis van het suikergehalte in bepaalde voedingsmiddelen ingevoerd voor producenten. Het gaat hierbij om voedingsmiddelen met een suikergehalte vanaf 6%.
- Gratis schoolfruit voor alle kinderen in het primair en voortgezet onderwijs.
- Aanscherping van de wetgeving rondom kindermarketing voor ongezonde producten.
- Gezonde keuzes beter bereikbaar maken via een wijkgerichte aanpak, met speciale aandacht voor kwetsbare groepen (buurtregie, meer sociale cohesie en mantelzorgondersteuning). Hiervoor wordt 40 miljoen euro per jaar gereserveerd 2027 tot en met 2029.
- Het programma Kansrijke start wordt uitgebreid en structureel verankerd in de rijksbegroting als interdepartementale prioriteit. Hiervoor wordt 150 miljoen euro structureel gereserveerd.
- Doorgaan met initiatieven voor een rookvrije generatie, de minimumleeftijd voor aankoop van nicotine houdende producten verhogen naar 21 jaar. Daarnaast wordt het in voorraad houden van illegale vapes strafbaar en wordt er meer ingezet op handhaving.
- De zorgakkoorden worden verlengd met afspraken over volumegroei en versterken deze met wet- en regelgeving.

Vaccinaties

- Voor medische preventie wordt 35 miljoen euro structureel gereserveerd. Om de vaccinatiegraad te verhogen wordt geïnvesteerd in de uitbreiding van de wijkgerichte aanpak vaccinatie.
- Voor 2027 zijn in het coalitieakkoord geen financiële middelen voor covid opgenomen.

Geestelijke Gezondheidszorg

- Inzetten op preventie en vroege interventie, met programma's op school, werk en in de wijk
- GGZ financiering hervormen zodat er meer capaciteit is voor complexe zorg, en prikkels voor lichte zorg afbouwen.
- Bemoeizorg wordt vaker ingezet bij mensen die zorg mijden en mensen met onbegrepen gedrag, om de politie te ontlasten.

Arbeidsmarkt

- Professionals worden opgeleid waar de zorg het hardst nodig is, met meer aandacht voor werken buiten het ziekenhuis. Er komt extra opleidingsruimte in de eerstelijnszorg, wijkverpleging, ouderenzorg en het sociaal domein, en overstappen tussen zorgdomeinen wordt makkelijker gemaakt.

Gegevensuitwisseling

- De partijen zetten in op landelijk dekkende infrastructuur voor gegevensuitwisseling, zodat zorgverleners, en waar passend het sociaal domein, beter kunnen samenwerken en hoogwaardig onderzoek voor betere patiëntenzorg mogelijk wordt.

Veiligheid en gezond online

- Europese minimumleeftijd van 15 jaar voor sociale media, met privacy vriendelijke leeftijdsverificatie en strenger toezicht op grote platforms (transparantie over algoritmes, effectieve moderatie, verbod op verslavende en polariserende algoritmes).
- Ongezonde schermtijd bij kinderen en jongeren terugdringen via voorlichting, gezondheidsrichtlijnen en ondersteuning van ouderinitiatieven; ouders krijgen een Kijkwijzeradvies voor onlinekanalen.
- Aanscherping van de mobieltjesrichtlijn op scholen: telefoons de hele schooldag ‘thuis of in de kluis’, met noodzakelijke uitzonderingen.

Nationale veiligheid

- Desinformatie en online beïnvloeding wordt harder aangepakt, o.a. via Europese mogelijkheden om desinformatie te verwijderen en sociale mediaplatforms aan te spreken op hun verantwoordelijkheid; monitoring wordt belegd bij NCTV en BZK.
- De partijen noemen dat een weerbare samenleving “samenredzaam” moet zijn. Er worden buurtcrisisteam opgezet samen met lokale overheden en veiligheidsregio’s, zodat burgers kunnen worden ingezet bij rampen en crises.
- Zorgen dat locaties zoals buurthuizen en brandweerkazernes beschikbaar zijn als opvang- en steunpunten tijdens crisissituaties.

AZWA

- Het kabinet reserveert tot en met 2035 middelen om de afgesproken intensivering van het aanvullend zorg en welzijnsakkoord (AZWA) uit te voeren.

Gezonde leefomgeving

- De partijen zetten in op toekomstgericht beleid op het gebied van milieu en water. Het Schone Lucht Akkoord dient daarbij als uitgangspunt.
- Daarnaast wordt ingezet op Nederland als kartrekker voor een Europees verbod op PFAS. Ondertussen wordt samen met betrokken partijen gekeken naar manieren om de vraag naar PFAS-houdende producten bij consumenten terug te dringen en hen te helpen kiezen voor alternatieven zonder PFAS.
- Voor het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid voor kwetsbare wijken wordt voor de periode 2029-2035 135 miljoen euro per jaar beschikbaar gesteld.
- Voor de landbouw, natuur en stikstofaanpak wordt een investeringsbedrag van 20 miljard euro beschikbaar gesteld. Dit bedrag wordt verdeeld naar verschillende doelen en activiteiten, onder andere voor een vrijwillige beëindigingsregeling van veehouderijlocaties wordt tot en met 2035 2,75 miljard euro extra vrijgemaakt. Daarnaast wordt tot en met 2031 250 miljoen euro vrijgemaakt voor maatregelen met een significante verlaging van stikstof/ammoniakemissies in de industrie en de mobiliteit.